

1. KAPITOLA:

Odpověď státních institucí na rozhodnutí Výboru světového dědictví

Praha, leden 2008

Zpracovatelé:

Martin Zídek (MK ČR)

Lada Pekárková (MHMP-OKP)

.....

Jan Kněžínek

ředitel Odboru kultury, památkové péče
a cestovního ruchu Magistrátu hlavního města Prahy

Decision: 31 COM 7B.94:

3) Requests the State Party to reconsider current building projects as to their impacts on the World Heritage property's Outstanding Universal Value and also requests that any new construction projects respect the Outstanding Universal Value and important views to and from the property;

V souladu se závěry rozhodnutí Výboru pro světové dědictví UNESCO č. 31 COM 7B.94 Ministerstvo kultury zvážilo, nakolik mohou dvě navrhované výškové stavby negativně ovlivnit mimořádnou univerzální hodnotu historického jádra Prahy zapsaného do Seznamu světového dědictví v r. 1992 pod číslem 616.

Zde bylo mimo jiné z hlediska výškové zástavby Prahy významným faktem specifické postavení Pankrácké pláně v hlavním městě Praze.

Podle dobové literatury, snaha zachovat estetické hodnoty pražského panoramatu vedla k opatrnosti při schvalování realizace námětů vzniklých ve třicátých letech, kde se počítalo se stavbou výškových budov přímo v historickém jádru města nebo na jeho bezprostředním okraji. Od tohoto záměru se naštěstí opustilo (např. dostavba budovy Staroměstské radnice podle plánů J. Gočára z roku 1909 na Staroměstském náměstí), s jeho urbanisticky ne vždy úspěšnými výsledky se však nicméně v Praze setkáváme dodnes (např. budova Žižkovského vysílače z let 1985 – 1992). Pozitivně vnímanou realizací je naopak budova Všeobecného penzijního ústavu na Žižkově z roku 1929.

O Pankrácké pláni bylo již dříve v historii uvažováno jako o území určeném pro výstavbu výškových budov. Zejména po výstavbě Nuselského mostu je vhodně napojena na všechny dopravní směry.

První studie na výstavbu výškových objektů v areálu Pankrácké pláně vznikly již počátkem 30. let 20. století, kdy byl zpracován regulační plán území. Ve 40. letech J. Havlíček počítal s výstavbou nových výškových objektů. V roce 1956 byla vypsána soutěž a na základě jejích výsledků byl zpracován podrobný územní plán. V letech 1957/1962 soutěž k investičnímu záměru na soubor budov televize a rozhlasu na Pankrácké pláni přinesla první ideu na vytvoření malého pražského Manhattanu nebo Défense. V roce 1962 bylo toto území řešeno další soutěží a dále rozpracováno do podrobného územního plánu v roce 1969. V sedmdesátých letech dochází k realizaci panelových sídlišť Pankrác I. a II. Zejména sídliště Pankrác II. se výrazně projevuje i v městském panoramatu. Na základě této koncepce byly v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století realizovány stavby Motokov o 104 metrech (dnes Empiria), hotelu Panorama o 86 metrech a téměř dokončena budova Československého rozhlasu o 109 metrech (dnes City Tower), V 80. létech byla také realizována další věžová stavba v předpolí Nuselského mostu, tedy blíže historickému jádru Prahy, než dříve zmiňované, a sice hotel Forum o 86 metrech (dnes Corinthia Towers). Tyto stavby jsou doplněny rovněž v pražských panoramatech se výrazně uplatňujícím objektem Centrotexu, věží areálu televize na Kavčích horách a hotelem Forum vybudovaným v návaznosti na Palác kultury (dnes Kongresové centrum Praha). Centrální prostor pankrácké pláně byl vždy chápán jako výrazné budoucí celoměstské centrum, dříve předpokládané jako samostatné, dnes jako součást centrální oblasti města, která přechází přes předpolí Nuselského mostu až do tohoto území, kde by mělo být ukončeno. Tato koncepce vychází ze zpracovaného konceptu územního plánu hl. m. Prahy, potvrzeného souborným stanoviskem schváleným Zastupitelstvem hlavního města Prahy dne 31. 10. 1996. Záměr zde předpokládal umístění městské vybavenosti lokální a celoměstské, která by zvýšila atraktivitu daného území a přispěla k odlehčení koncentrace celoměstských funkcí v dané památkové rezervaci. Z materiálu označeného jako „Dostavba centra Pankrácké pláně, pracovní podklad pro jednání na Městské části Praha 4 dne 10. 5. 1999“, který byl zpracován Útvarem rozvoje hlavního města Prahy, vyplývá, že soutěž v roce 1997 potvrdila potřebu doplnění panoramatu

o další výškové objekty a limitování výšky stávající budovou Motokovu. V roce 1999 byla zpracována studie, tzv. master-plan, renomovanou architektonickou kanceláří Richard Meier & Partners. Ta předpokládala umístění výrazné dominanty 160 metrů vysoké a další výškové budovy, avšak tento návrh se ukázal jako nepřijatelný. Dle schváleného územního plánu (1. 1. 2000) je řešené území zařazeno do funkčního využití – smíšená městská jádra.

V roce 2004 vyhlásil investor vyzvanou soutěž na dostavbu části centrálního území v jeho jihozápadní části. Vítězný projekt umisťuje dva výrazně odlišné objekty, které tvoří rafinovanou kompozici: abstraktně přesný válec, který dobře paralyzuje banální architekturu hotelu Panorama a sochařsky modelovaný bytový dům formy „V“. Právě obě tyto budovy jsou předmětem shora uvedeného Rozhodnutí výboru.

Na popis stávajícího stavu (tj. výšková i hmotová neujednocenost stávající zástavby jižního panoramatu Prahy) panuje vcelku jednotný názor, který považuje tento stav za urbanisticky nevhodný a zakonzervování tohoto stavu není považováno za vhodné a přínosné. Řešení tohoto stavu však odbornou veřejnost rozděluje do dvou skupin. Prvním řešením je dostavba pankrácké pláň výškovými budovami a jeho rozhodující součástí má být i posuzovaná zástavba, která je v souladu s platným územním plánem. Podstatou druhého řešení je dostavba daného území stavbami významně nižšími (maximálně do výšky 60 metrů).

Je třeba poznamenat, že v obou znesvářených názorových táborech jsou osobnosti patřící k předním odborníkům v oboru architektury či urbanismu a činné na příslušných vysokých školách, a to tuzemských i z jiných zemí, a profesní odborná sdružení.

Národní památkový ústav se na úrovni územního pracoviště v hlavním městě Praze věnoval v mnoha konzultacích eliminaci případných negativních dopadů návrhu na hodnoty historického jádra Prahy, zatímco na úrovni ústředního pracoviště odborné organizace byl návrh odmítnut v principu.

Při posouzení obou zamýšlených staveb muselo Ministerstvo kultury vycházet ze skutečnosti, že omezit nebo zakázat (což je fakticky tento případ) realizaci konkrétních výškových staveb je podle tuzemské, vnitrostátní úpravy možné jen v tom případě, kdy je v řízení prokázán a výslovně popsán negativní dopad takových staveb na hodnoty památkové rezervace v hlavním městě Praze. To se ovšem nestalo. Faktickým dopadem předmětných staveb na historické centrum Prahy a argumentačně podloženým popisem tohoto negativního dopadu se však žádné z těchto negativních dopadů vyjádření nezabývá.

S ohledem na specifický historický vývoj výstavby výškových budov na pankrácké pláni, zjevnou nejednotnost názorů odborné veřejnosti na vhodnost či nevhodnost výškové zástavby v územích navazujících v dálkových pohledech na širší historická centra sídelních útvarů a neschopnost popsat konkrétní negativní přímo na památkovou rezervaci v hlavním městě Praze ve vztahu k navrženým výškovým stavbám, dospělo Ministerstvo kultury k závěru, že není důvodu z hlediska ochrany hodnot památkové rezervace v hlavním městě Praze bránit zamýšlené realizaci dvou výškových staveb.

Zákresy do fotografií v souladu se shromážděnými podklady prokazují, že objemové a výškové řešení předmětné stavby bytového domu je na hranici únosnosti, měřítko a kompozici stávající zástavby doplňují oba navržené objekty originálně, ale o bezesbytku harmonický protipól panoramatu Pražského hradu zatím nejde. Navržená forma dvou věží ve tvaru „V“ přináší kontrastní prvek do stávající zástavby a jeho architektonické řešení by mohlo být přínosem pro danou lokalitu. S ohledem na výše uvedené výtky správní úřady požadují, aby hmota propojující věže budovy ve tvaru „V“ byla v celé výšce v maximální možné míře odstoupena od líců obvodového pláště věží. Pro oba navržené výškové objekty je stanoveno, že barevnost exteriéru, tj. povrchu konstrukčních prvků v obvodovém plášti obou objektů, bude v tlumených odstínech, to znamená, že nebude v odstínech světlých, zářivých ("ostrá" bílá apod.).

Decision: 31 COM 7B.94:

4) Recommends the State Party to conduct comparative studies in terms of sustainable management of historic towns in cooperation with the relevant Scientific Committees of the Advisory Bodies;

Komparativní studie bude mít formu závěrů semináře, který uspořádá Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Magistrátu hl. m. Prahy. Seminář bude určen odpovědným představitelům památkové péče hlavních měst, zejména evropských, jejichž území či památka je zapsána na Seznam světového dědictví. Bude věnován specifickým potřebám ochrany universálně výjimečné hodnoty, pro niž je památka zapsána do uvedeného Seznamu, ve specifických podmínkách hlavních měst, v nichž existují zvláštní požadavky na jejich rozvoj a tudíž i zvláštní tlaky v oblasti péče o zachování této hodnoty. Pozvání reprezentanta vědeckého výboru ICOMOS a ICCROM se předpokládá.

Decision: 31 COM 7B.94:

5) Further requests the State Party to invite a joint World Heritage Centre/ICOMOS reactive monitoring mission to assess the state of conservation of the property;

Reaktivní monitorovací mise byla pozvána dopisem ministra kultury, č.j. 13199/2007 ze dne 22. října 2007, který byl předán diplomatickou cestou.

Decision: 31 COM 7B.94:

6) Also requests the State Party to provide the World Heritage Centre with a detailed report by 1 February 2008, on the state of conservation of the property, including the visual impact study and describing any steps undertaken in view of high-rise development, for examination by the Committee at its 32nd session in 2008.

V souladu s tímto bodem shora uvedeného rozhodnutí se předkládá tato Zpráva o stavu zachování historického jádra Prahy, jejíž součástí je i první verze studie o vizuálních dopadech výškových staveb na historické jádro Prahy. První verze studie byla zpracována a s jejími výstupy bude mít možnost se seznámit i členové mise uvedené v bodě 5 s výše uvedeného Rozhodnutí.

Ukazuje se totiž také, že studie požadovaná dle bodu 6 Rozhodnutí 31 COM 7 B 94 neprokazuje nevhodné dopady na vizuální integritu historického jádra Prahy.

Současně pak je třeba zmínit, že v souladu se závěry rozhodnutí Výboru pro světové dědictví UNESCO č. 31 COM 7B.94 je zpracován materiál „Zásady umístování výškových staveb na území Prahy“, která je v současné době v připomínkovacím procesu odborné veřejnosti, včetně zástupců českého výboru ICOMOS.

Decision: 31 COM 7B.94

(pracovní překlad)

The World Heritage Committee,
Výbor světového dědictví

1) Having examined Document *WHC-07/31.COM/7B.Add*,
Po prostudování Dokumentu WHC-07/31.COM/7B.Add,

2) Expresses its serious concern about the proposed high-rise building projects within the buffer zone which potentially could impact on the visual integrity of the Historic Centre of Prague;

Vyjádřuje své vážné znepokojení nad navrženými projekty výškových staveb v rámci ochranného pásma, které by mohly mít případně dopad na vizuální integritu Historického jádra Prahy.

3) Requests the State Party to reconsider current building projects as to their impacts on the World Heritage property's Outstanding Universal Value and also requests that any new construction projects respect the Outstanding Universal Value and important views to and from the property;

Požaduje, aby ČR znovu zvažila/posoudila probíhající stavební projekty vzhledem k jejich dopadům na výjimečné celosvětové hodnoty světové památky a dále žádá, aby jakékoli nové stavební projekty respektovaly výjimečnou celosvětovou hodnotu a významné pohledy směrem ke statku a i výhledy z něj.

4) Recommends the State Party to conduct comparative studies in terms of sustainable management of historic towns in cooperation with the relevant Scientific Committees of the Advisory Bodies;

Doporučuje, aby ČR ve spolupráci s relevantními vědeckými výbory poradních orgánů Úmluvy vypracovala/provedla srovnávací studie ve vztahu k trvale udržitelnému řízení historických měst.

5) Further requests the State Party to invite a joint World Heritage Centre/ICOMOS reactive monitoring mission to assess the state of conservation of the property;

Dále žádá, aby ČR pozvala spojenou reaktivní monitorovací misi Centra světového dědictví a ICOMOS za účelem zhodnocení stavu péče o statek.

6) Also requests the State Party to provide the World Heritage Centre with a detailed report by **1 February 2008**, on the state of conservation of the property, including the visual impact study and describing any steps undertaken in view of high-rise development, for examination by the Committee at its 32nd session in 2008.

Také žádá, aby ČR do 1. února 2008 zpracovala podrobnou zprávu o stavu péče o statek, včetně studie vizuálních dopadů a popisu veškerých kroků podniknutých ve věci výškových staveb, pro posouzení Výborem světového dědictví na jeho 32. zasedání v roce 2008.